

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 626/2023
02.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против туженог АД за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд, чији је пуномоћник Иван Јанковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4835/21 од 10.12.2021. године, у седници одржаној 02.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4835/21 од 10.12.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 3055/18 од 02.06.2021. године и **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 89.040,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3055/18 од 02.06.2021. године, ставовима првим и другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2016. године исплати на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора појединачне месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе одређене овим ставовима изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 95.380,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4835/21 од 10.12.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2016. године исплати накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора све у појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости

сваког износа до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да му накнади трошкове у износу од 95.388,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног суда ревизија је дозвољена на основу члана 403. ств 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20), због чега није било места оцени изузетне дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу на неодређено време код туженог привредног друштва, а на основу закљученог Анекса Уговора о раду од 01.09.2015. године, којим је измењен уговор о раду од 05.02.2003. године који је тужилац закључио са АД „Железнице Србије“ правним претходником туженог код кога су извршене статусне промене издвајања уз оснивање. Тужени „Србија воз“ а.д. Београд, као новоосновано привредно друштво, примењивао је Колективни уговор за А.Д. „Железнице Србије“ (Службени гласник „Железнице Србије“ бр. 4/15 од 24.03.2015. године) којим је у члану 57. прописано да се вредност једног радног часа за обрачун и исплату зарада утврђује у складу са законом и другим актима, да се може утврђивати квартално и шестомесечно, а да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Висина наведених накнада није вредносно исказана, нити се може утврдити у ком проценту учествује у вредност једног часа, а новчано нису исказане ни у платним листама за спорни период. Оценом налаза и мишљења вештака за економско-финансијску област утврђена је висина трошкова на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за спорни период, применом последње регулативе која је предвиђала параметре у погледу висине трошкова за исхрану и регрес из раније важећег колективног уговора.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба чланова 104, 105. и 118. става 1. тачака 5. и 6. Закона о раду, оценио да тужилац основано потражује накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, чија висина је утврђена на основу налаза и мишљења вештака применом критеријума из Колективног уговора за ЈЖТП „Београд“ („Службени гласник РС“, бр. 37/95 и 7/00), с обзиром на то да Анексом Колективног уговора ЈП „Железнице Србије“ из 2006. године и Колективним уговором за „Железнице Србије“ а.д. Београд из 2015. године није извршена конкретизација основа и висине спорних накнада, јер се не може утврдити који износ представља накнаду тих

трошкова у оквиру одређене вредности радног часа, те да није одређена у номиналном износу за све запослене, без обзира на њихови стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату зараде.

Другостепени суд је усвојио жалбу туженог и преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио тужбени захтев, јер је закључио да запослени не може посебно остваривати накнаду предметних трошкова, када је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада у складу са колективним уговором, услед чега је без утицаја околност да висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није вредносно исказана, нити се може утврдити у ком проценту учествује у вредност радног часа. Ово стога, што одредба члана 104. и 105, у вези члана 118. тачка 5. и 6. Закона о раду, исплату накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора предвиђа само као право запосленог и кад уговор о раду и колективни уговор не утврђује висину накнаде ових трошкова, већ се одређује да се они урачунавају у цену радног часа, тада запослени не може да тражи посебно исплату новчаних износа из ових основа, јер нема одговарајућег колективног уговора, као општег акта и инструмента за њихову конкретизацију.

Врховни суд је нашао да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је, након почетка примене новелираног Закона о раду, остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективни уговор за А.Д. „Железнице Србије“ од 24.03.2015. године који је наставио да примењује и тужени предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени није доставио одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа, што не искључује право тужилаца на исплату ових накнада. Стога, не може се прихватити став да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да спорне накнаде нису номинално исказане у платној листи тужилаца, како је то прописано чланом 121. Закона о раду и Правилником о садржају обрачуна зарада, односно накнада зарада („Службени гласник РС“ бр. 90/2014 и 44/2018) којим се прописује садржај обрачуна зараде, између осталог и износ накнаде трошкова који имају карактер зарада - топли оброк и регрес (члан 3. став. 1. тачка 7).

Имајући у виду да одредбом члана 57. Колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 4/15), није извршена конкретизација овог права у погледу одређивања висине тражених накнада, то се не може прихватити ни навод туженог, као ни закључак другостепеног суда да су запосленима па и тужиоцу исплаћени кроз исплату зараде, урачунате кроз вредност једног часа.

На основу изложеног, Врховни суд налази да је првостепени суд усвојио тужбени захтев уз правилну примену материјалног права, након што је утврдио да тужилац има право на накнаду трошкова за исхрану и регрес, да Колективним уговором туженог, као ни другим општим актом, у спорном периоду висина ових накнада није одређена, нити је плаћена запосленима, што чини основаним тужбени захтев којим тужилац потражује досуђене износе на име накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, чија висина је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака, применом последње регулативе код послодавца која је предвиђала параметре у погледу висине трошкова за исхрану и регрес из Колективног уговора за ЈЖТП „Београд“ („Службени гласник РС“ бр.37/95 и 7/2000).

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену одлуку, одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Тужилац је успео у спору по ревизији, па му на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП припадају и одређени трошкови ревизијског поступка и то: за састав ревизије од стране адвоката са траженим увећањем на име ПДВ-а од 21.600,00 динара према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње и на име судске таксе за ревизију износ од 26.976,00 динара и ревизијску одлуку од 40.464,00 динара, све према важећој ТТ.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић